

LÄGRE ELPRISER, ÖKAD ELANVÄNDNING OCH KÄRNKRAFTREKORD

Elåret 2004

Elåret 2004 gav lägre elpriser jämfört med året före. Det kan tillskrivas en bättre vattentillrinning och att kärnkraften slog alla tiders produktionsrekord med sina 75 TWh. Över hälften av all el som användes i Sverige kom från kärnkraften.

Preliminär statistik för 2004:

Tillförsel	2004 prel TWh	2003 TWh	Ändring
Vattenkraft	59,5	52,9	+12 %
Vindkraft	0,9	0,6	+35 %
Kärnkraft	75	65,5	+15 %
Övrig värmekraft	13,1	13,6	-4 %
Elproduktion totalt	148,5	132,5	+12 %
Netto Import/export	-2,1*	12,8	
Total inhemsk elanvändning	146,4	145,3	+0,7 %
Temperaturkorrigerad elanvändning	147,5	146,1	+1 %

* negativt värde är lika med export

■ Vattenkraften ger normalt ca 65 TWh per år. Förra året blev produktionen 5 TWh lägre. Vattentillrinningen i de nordiska magasinerna hämtade sig dock och var vid årets slut uppe i normala nivåer, efter två torra år.

■ Kärnkraften slog alla tiders produktionsrekord med sina 75 TWh.

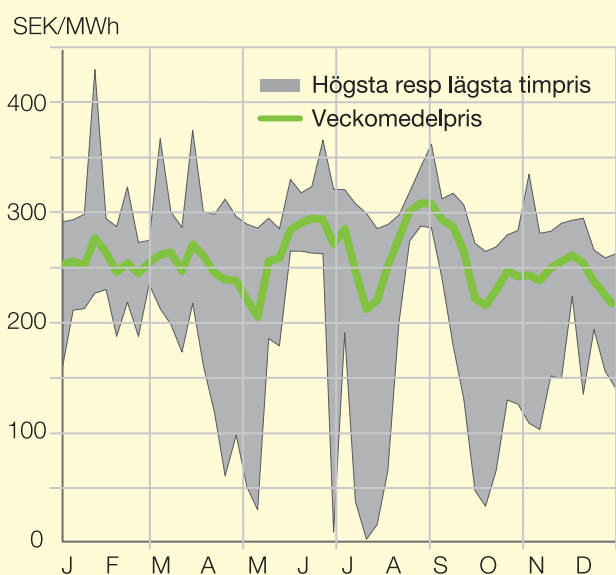
■ Vindkraften ökade till 0,9 TWh. Under året tillkom knappt 50 vindkraftverk i Sverige.

■ Övrig värmekraft (fossila bränslen och biobränslen) producerade något mindre el än året före.

■ Totalt producerade Sverige 148,5 TWh medan vi använde 146,4. Det innebär att vi kunde exportera drygt 2 TWh.

KALLE LINDHOLM

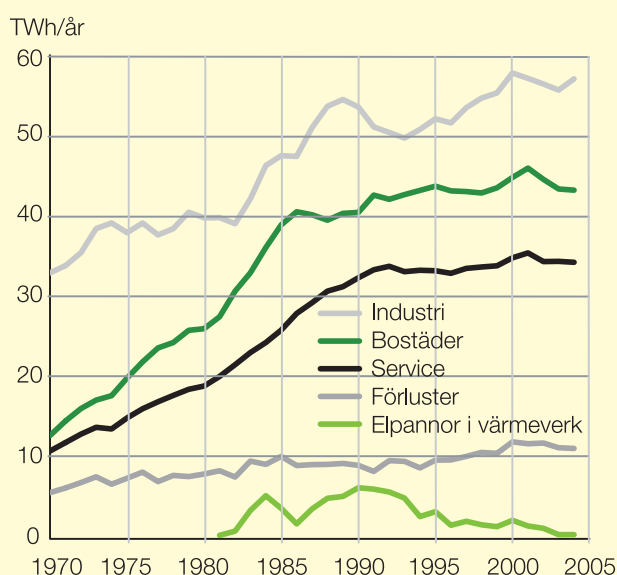
kalle.lindholm@svenskenergi.se

Spotprisets variation under året

Högre tillrinning under året gav lägre priser på Nord Pool. Det genomsnittliga spotpriset i prisområde Sverige för år 2004 blev 25,6 öre/kWh. Året före var det betydligt högre; 33,3 öre/kWh.

Under sommaren låg elpriserna på Nord Pool mer eller mindre parkerade runt 30 öre/kWh, vilket är ovanligt högt och en effekt av den långa torrperioden – den torraste på 50 år. Vattenmagasinen i Norge och Sverige hämtade sig först mot slutet av året, när det regnade kraftigt.

Elanvändningens utveckling

Elanvändningens utveckling är starkt beroende av tillväxten i samhället. Fram till och med år 1986 ökade elanvändningen snabbare än bruttonationalprodukten, BNP. Sedan år 1993 har elanvändningen ökat i långsammare takt än BNP.

Förra året ökade elanvändningen i Sverige totalt med 1 TWh. Den berodde nästan helt på att industrin ökade sin elanvändning med 3 procent till 57 TWh.

DE VIKTIGA ELFRÅGORNA FÖRRA ÅRET

Elåret 2004

Som vanligt var elåret händelserikt. Elmarknadens utveckling fortsatte och ett flertal utredningar gick i mål. Svensk Energi deltog ofta i debatten.

Den 31 maj kan Barsebäck 2 ha levererat el för sista gången.

BESLUT OM STÄNGNING AV BARSEBÄCK 2

I BÖRJAN AV OKTOBER beslutade regeringen definitivt att stänga Barsebäcks andra reaktor år 2005. Datum för stängning bestämdes senare till den 31 maj. Förhandlingarna mellan kraftindustrin och regeringens representant Bo Bylund hade avbrutits.

Svensk Energi kallade stängningsbeslutet för en kapitalförstöring utan dess like. Att stänga säkra och fungerande kraftverk är inte rimligt och försvårar uppnåendet av våra miljömål. Beslutet innebär ett allvarligt bakslag för klimatpolitiken. Det minskar Sveriges trovärdighet som en offensiv och ledande nation i kampen mot klimatproblemen. En stängning försvagar också en redan ansträngd effektsituation i södra Sverige, ansåg Svensk Energi.

En mycket klar majoritet av den svenska befolkningen stöder ett fortsatt utnyttjande av kärnkraften. Det har visat sig vid upprepade opinionsmätningar. Svensk Energi menar att beskedet drabbar elkunderna med tanke på att en stängning i Barsebäck rimligen bidrar till högre elpriser, och dessutom ytterligare ökar på den stora elimporten till Norden.

STIGANDE KOLPRISER PÅVERKADE ELPRISET – NYA KRAFTVERK BEHÖVS

ELPRISET på den nordiska elmarknaden beror på nederbörden. Tillgången till vatten avgör i vilken utsträckning som koleldade kondenskraftverk behöver användas. Liten nederbörd eller låga temperaturer innebär ett högre utnyttjande av kolkraft, medan det omvända gäller under år med god tillrinning och höga temperaturer. Detta påverkar i sin tur det genomsnittliga priset över året.

Priset på Nord Pool hänger därför till stor del samman med produktionskostnaderna i koleldade kondenskraftverk. Under förra året

påverkades elpriset på den nordiska elmarknaden av stigande kolpriser. Prisökningen berodde både på höjt kolpris och på ökade kostnader för transporter. Som högst var kostnaden för kolet det dubbla – över 80 USD/ton mot normala 35-40 USD/ton.

Under senare år har mycket få investeringar i nya kraftverk skett i Norge och Sverige. Detta har medfört att Norden blivit alltmer beroende av såväl finsk och dansk kolkraft som import från andra länder – i första hand Ryssland, Polen och Tyskland. Vårt tilltagande underskott innebär att kraftpriserna på kontinenten blir

Elprisets koppling till kolpriset blev tydlig förra året.

alltmer styrande även hos oss.

Marginalerna i det nordiska systemet är små. Svensk Energi efterlyste därför vid ett flertal tillfällen under året långsiktigt vettiga svenska spelregler som leder till fler offensiva investeringar i nya kraftverk.

Stora pengar ska satsas på bättre nät i framtiden. Det måste finnas ekonomiskt utrymme för företagen att satsa på kvalitet i näten.

NÄTNYTTOMODELLEN FORTSATT IFRÅGASATT

Elåret 2004

STATENS ENERGIMYNDIGHET beslutade i slutet av året att granska tariffer för ett antal elnätföretag. Energimyndigheten grundar beslutet på att de aktuella bolagen förefaller hålla höga tariffer enligt den s k Nätnyttomodellen – en ny beräkningsmodell som myndigheten arbetat fram.

Svensk Energi anser att modellen inte ger en korrekt bild av verkligheten. Framförallt styr den inte mot bättre kvalitet i elnäten. Kundens krav på avbrottsfri el måste vara viktigare än ett ensidigt fokus på lägre tariffer. Svensk Energi har vid upprepade tillfällen kritiserat att ingen hänsyn tas till hur verklighetens nät ser ut när modellen ska beräkna rimliga kostnader för underhållet.

Trots detta välkomnade Svensk Energi beslutet om granskning av tariffrerna. Granskningen innebär att elnätföretagen får ta del av myndighetens uppfattning om hur branschen ska arbeta med kvalitetsfrågorna. Elnäten är Sveriges viktigaste infrastruktur och Svensk Energi betonade att regleringen av denna monopolverksamhet måste hitta rätt balans mellan pris och kvalitet.

Nätnyttomodellen, som Energimyndigheten tänkt använda för att utvärdera nätbolagens tariffer, måste enligt Svensk Energi utvecklas. Framför allt finns en stor risk att modellen inte styr mot önskat resultat när det gäller viktiga investeringar för ökad leveranssäkerhet och kvalitet för kunden.

NOLLVISION FÖR ELAVBROTT

BRANSCHEN STORSATSAR

på åtgärder för att minska risken för elavbrott – i första hand i Roslagen, vissa delar av Västsverige samt i Småland. Grundproblemet är de cirka 57 000 kilometer oisolerade blanktrådsledningar som går genom skogsterräng.

Redan år 2002 var elbranschen och regeringen överens om extrainsatser för att bygga bort senare vintrars upprepade storstörningar, genom att isolera berörda ledningar på 20 år. Under våren år 2004 ställde elbranschen upp på en generell halvering av insatstiden. Samtidigt åtog sig de tre största nätföretagen – Vattenfall, Sydkraft och Fortum – att i sina mest utsatta områden undanröja problemen på fem år.

Kostnaden för extrainsatserna ligger på mellan 10-15 miljarder kr. Vid årets slut hade 7 000 kilometer åtgärdats. Med den takten ska påtagliga förbättringar för kunderna synas redan inom tre till fyra år.

Orkanen Gudrun visade under början av år 2005 att elnäten är en av samhällets viktigaste infrastrukturer.

STORT SAMARBETE I KUNDOFFENSIV

ELBRANSCHEN gjorde under hösten 2004 en kraftfull gemensam offensiv för att komma till rätta med flera problem som orsakat svårigheter och missnöje bland kunderna. 70 experter från 25 medlemsföretag arbetade intensivt tillsammans med Svensk Energi. 34 förslag till förändringar och förbättringar togs fram för att lösa de problem som kunderna upplever.

Resultatet av förslagen från höstens stora satsning inom ramen för ”Elbranschens kundoffensiv” kan sammanfattas i fem punkter:

- enklare för elkunderna,
- minskade risker för onödiga fel i kundhanteringen,
- snabbare och säkrare byten av elhandelsföretag och flyttar,
- en bransch som talar samma språk med kunderna,
- över huvud taget en bättre fungerande elmarknad.

Fyra av de nya förslagen gäller förslag på nya lagtexter, som i första hand tillställts El- och gasmarknadsutredningen. Flertalet förslag i övrigt gäller branschrekommendationer eller ändrade branschrutiner. T ex ska elräkningarna göras enklare att begripa och kunderna ska kunna hitta enkel information om sina möjligheter i sitt umgänge med elföretagen. Arbetet pågår fortfarande och resultaten ska snart komma kunderna tillgodo.

Fler nöjda kunder är målet med elbranschens kundoffensiv.

SISTA ORDET!

Elåret 2004

STÄNDIGT DENNA KÄRNKRAFT

Det hände mycket på elfronten i Sverige förra året och det har redan hänt mycket hittills i år. Vi kan säkert förvänta oss spännande år framöver, med eller utan den hittills viktigaste och mest långlivade frågan; den om kärnkraften.

VISST HÄNDER DET STORA

SAKER. Sverige har infört ett system med elcertifikat för att få in mer förnybara energikällor i elproduktionen. På europeisk nivå har ett handelssystem med utsläppsrätter av koldioxid införts. Det pågår diskussioner på många plan, där energifrågorna har stor betydelse.

Men hur många frågor är det egentligen? Med ganska stor säkerhet kan nog antalet frågor begränsas. Frågorna kring elnäten är t ex tydligt avgränsade. Det handlar om efterverkningar av stormen Gudrun, leveranssäkerheten, och Energimyndighetens intensifierade granskning av elnätbolagens tariffer. På samma sätt kan vissa frågor kring elmarknaden och dess funktion säkert också tillhöra en egen kategori.

Samma fråga i 30 år

Men de flesta andra frågorna och diskussionerna kretsar kring en enda fråga; kärnkraftens vara eller icke vara. Det må tjatas igen och igen men det är egentligen den enda frågan. Det gäller oavsett om det är något som vi själva initierat inom Sverige eller om frågan är av internationellt ursprung.

Rapport (söndag 3 april) i TV visade ett inslag om kärnkraften som kunde ha gjorts när som helst de senaste 30 åren. Professorn i energisystem, Björn Karlsson, berättade om att Sverige kan behöva satsa på nya

kärnkraftverk för att klara utsläppsmålen när det gäller koldioxid. I samma program berättade samhällsbyggnadsminister Mona Sahlin om planerna att fortsätta kärnkraftutvecklingen för att slippa göra det i snabb takt vid senare tillfälle.

Oaktat vem som har rätt så har kärnkraften en avgörande betydelse för i stort sett varenda energifråga som är aktuell i Sverige, t ex:

- klimatfrågan och Sveriges åtaganden att minska utsläppen av koldioxid,
- den elintensiva industrins osäkerhet om investeringar,
- takten i utbyggnad av förnybara energislag,
- visionen om det gröna folkhemmet,
- beskattningen och miljöstyrande avgifter,
- elvärmens vara eller icke vara,
- m m, m m.

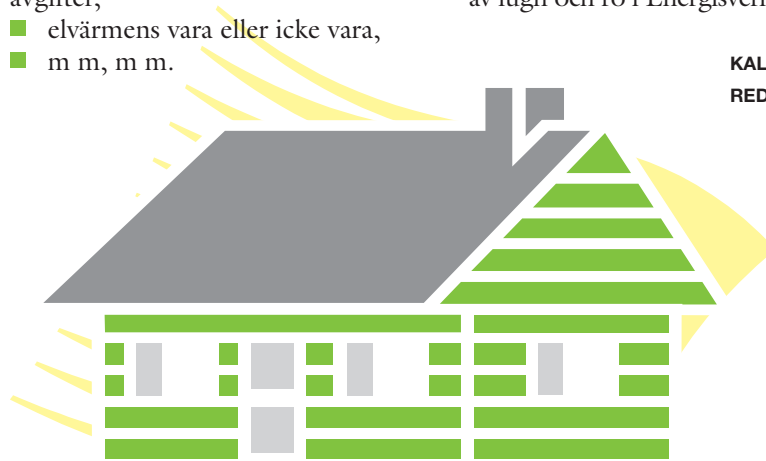
Den bortglömda ekonomin

Hanteringen av alla energifrågor får ekonomiska konsekvenser, som berör vår välfärd. Ett problem i diskussionen är att ekonomin inte alltid belyses tillräckligt. När vi ska bygga ett grönt folkhem så måste de berörda, d v s alla svenskar, få veta vad det kostar att ställa om. På samma sätt måste elföretagen tydligt redovisa vad det kostar att satsa vidare på våra befintliga kärnkraftverk.

Det gör kärnkraftindustrin nu, när stora investeringar ska göras i de svenska reaktorerna för att öka säkerheten, produktionsförmågan och livslängden. Om alla tillstånd ges, handlar det om en satsning i storleksordningen 25 miljarder kronor.

På så vis kommer kärnkraften att leva länge till i Sverige, även om Barsebäck 2 stängs redan i sommar. Det återstår att se om kärnkraftsfrågan får samma förlamande påverkan på de andra energirelaterade frågorna, eller om vi kan få några år av lugn och ro i Energisverige.

KALLE LINDHOLM
REDAKTÖR

Det gröna folkhemmet smakar men det kostar också. När energifrågorna diskuteras, är det lätt att ekonomin glöms bort. Vi måste få veta vad det kostar.